

Is er dan niets op de jarige aan te merken? O zeker. De regering wordt regelmatig door schandalen achtervolgd, niet elke premier blijkt even onkreukbaar, Israël's zijn luidruchtig, hebben veel gotspe, rijden als idioten in het verkeer. Bovendien geldt voor Israël zoals overal elders, dat een oorlogssituatie soms tot acties leidt die de toets der kritiek niet kunnen doorstaan. Daar tegenover staat dat alle middelen van een democratische rechtsstaat, zoals vrije pers, openbaar debat in de Knesset, vervolgens hun zelfreinigende werking doen.

Je zou dus zeggen, een gewoon volk. Maar tegelijk een heel speciaal volk, waaraan de wereld als geheel en de kerk in het bijzonder alles te danken hebben. Mensenrechten en democratische beginselen die inmiddels wereldwijd de norm zijn geworden voor zelfontplooiing en een menswaardig bestaan vinden hun oorsprong in de Tora. Voor het Christendom geldt dat zij niet zou bestaan zonder Israël: alles wat de kerk weet, heeft ze geleerd van Israël en van die Joodse man uit Nazareth die zijn volk diende tot het bittere einde.

De bekende theoloog Paul van Buren stelt dat we God alleen kunnen dienen door Israël te dienen, Israël zoals het zichzelf verstaat, nu inclusief de staat. Dat wil zeggen: naast en samen met dit Israël, het leven hooghouden en net als Abraham opkomen voor gerechtigheid.

Alle redenen dus om dankbaar te zijn voor Israël als land, volk en staat.

We wensen deze staat de veiligheid en erkenning waar ze recht op heeft en hopen dat er een dag komt waarop de Islam haar exclusieve claim op dit stukje grond kan inwisselen voor een visie op dit land waarin er voor beide volken, Joden en Palestijnen, een legitieme en veilige plek kan zijn, een plek waar mensen hun talenten willen bundelen om hun kinderen in vrede te zien opgroeien.

Wat meer nog zouden we de jarige kunnen wensen?

Namens het Platform Appèl Kerk en Israël,
Marja van den Beld

☆☆

Beste mensen van het Platform Appèl Kerk en Israël,

Gefeliciteerd met jullie initiatief om de realiteit van Israël en het Jodendom aan het publiek van de PKN, predikanten en leken, bekend te maken en de 60e verjaardag van de staat Israël mee te vieren. Jullie doen belangrijk reparatiewerk, tikkun olam, door tegenover de verdraaide voorstelling van zaken in de media, waarbij de schuld voor het conflict eenzijdig bij Israël wordt neergelegd, een feitelijk correcte weergave te brengen, en e.e.a. ook in theologisch perspectief te zetten.

Ik heb er bewondering voor hoe jullie als kleine groep in een paar jaar tijd de publieke aandacht hebben weten te krijgen door indrukwekkende studiedagen in de Rode Hoed en elders, door media-interviews en door publieke reacties op de ontwikkelingen in het Midden Oosten en op de theologische ontwikkelingen hier in christelijk Nederland.

Chazzak ve'ematz, sterkte en moed, om het vertrouwen van de Joodse gemeenschap terug te winnen, een vertrouwen dat geleidelijk wordt ondermijnd door teveel passiviteit en misverstand over de stand van zaken in Jodendom en in Israël.

Rabbin dr. Tzvi Marx, directeur educatie, Folkertsma Stichting voor Talmudica, Hilversum

☆☆

Overall in de Palestijnse gebieden, de Gaza-Strook en de West-Bank, wordt de gewelddadige dood gesanctioneerd. De straten van honderden steden en dorpen hangen vol met affiches, waarop de heldendaden van talrijke zelfmoord-commando's worden verheerlijkt, kinderen handelen in kaarten met afbeeldingen van hun martelaren, die ze in plaatselijke kiosken voor een shekel kopen. Ook hals-kettinkjes met een kleine foto van de martelaren worden door honderden jongens en meisjes gedragen. Op muren van scholen en openbare gebouwen lezen de kinderen de meest geliefde slogan: "Zorg er voor dat je niet op natuurlijke wijze dood gaat!" Buren zijn apetrots als in hun straat iemand gewoond heeft die als gevolg van een zelfmoord-operatie in Israël als martelaar is omgekomen, en er zijn niet weinig straten en pleinen in steden en dorpen, die de naam van een of andere martelaar dragen. Er is zelfs een speciale groep opgericht die *De Martelaren* wordt genoemd: zij verspreiden onder kinderen en teenagers brochures en kleine boekjes, waarin de deugden worden geprezen van iemand die zich in de Jihad helemaal voor de zaak van *Allah* opoffert. Onder deze omstandigheden is het helemaal niet vreemd dat veel kinderen tegen hun ouders en vrienden/vriendinnen zeggen dat ze graag voor de bevrijding van Palestina en Jeruzalem hun leven willen geven. Trouwens, wat de kinderen en jongeren in brochures en kinderboeken, op affiches en spandoeken in steden en dorpen overall kunnen lezen, is een telkens terugkerend refrein van wat ze op school, in zomerkampen, in de moskee, van radio en televisie en op internet leren.

Per slot van rekening bestaat er voor hen maar één catechismus, en dat is de ***Catechese van haat tegen Israël***, die ze al vroeg van buiten moeten leren. Op alle niveaus van de Palestijnse samenleving merken we, dat geestelijke en politieke leiders aanzetten tot vijandschap en haat tegen Israël. Terecht wordt er geschreven over een ***Industrie van haat***, die iedereen, jong en oud, diepgaand beïnvloedt. De Palestijnse columnist Ashraf Al-Arjami geeft toe dat het patriotisme van de Palestijnse jeugd op werkelijk misdadige wijze wordt uitgebuit en dat onderwijs op school en in de moskee, zwaar gecensureerd trouwens door de Palestijnse Autoriteit, kinderen en teenagers een hersenspoeling geven. Volgens Al-Arjami is er geen twijfel over, dat het de Palestijnse Autoriteit zelf is die deze ***Industrie van haat*** fabriceert. Officiële documenten die het embleem van de Palestijnse Autoriteit in Ramallah dragen, gaan bijna altijd vergezeld van denigrerende uitlatingen aan het adres van Israëliërs, die "plunderaars van land" en "scheppers van internationale terreur" worden genoemd.

De Amerikaanse filosoof Cynthia Ozick schrijft terecht: "De Palestijnen hebben door de geschiedenis te vervangen door een hersenschim, een samenleving uitgevonden die niet met anderen te vergelijken is, omdat de ***oproep tot haat tegen de Joden er onophoudelijk klinkt***. Zij hebben hun kinderen in strijd met werkelijk alle gangbare pedagogische normen en waarden opgevoed. Zij hebben namelijk de meest barbaarse sociale uitvinding gedaan, die de grenzen van elke verbeelding overschrijdt: zij rekruteren kinderen voor zelfmoord-operaties om zoveel mogelijk Joden in de drukste straten en openbare gelegenheden in Israël te vernietigen. Het is het resultaat van een onvoorstelbaar ideaal, dat de Palestijnen hun kinderen op school met behulp van slogans en liederen waarin het vergieten van bloed wordt verheerlijkt, leren om anderen te doden en tegelijkertijd zelfmoord te plegen".

We worden hier herinnerd aan wat opperrabbijn Dr. Jonathan Sacks zei in zijn toespraak op de *Europe against anti-Semitism conference* in Brussel op donderdag 19 februari 2004: "Er is een woord dat wij in onze wereld onophoudelijk horen: massavernietigingswapens. Anthrax of sarin gas, chemische, biologische of zelfs nucleaire wapens beschikken niet over de grootste kracht die massavernietigingswapens hebben. ***Het menselijk hart beschikt over de grootste kracht van massavernietigingswapens, en zijn naam is haat***. De technieken en de technologieën mogen dan nieuw zijn, maar het probleem is zo oud als de mensheid. Hieruit volgt, dat een spiritueel probleem niet is opgelost, als alle oorlogen zijn uitgevochten, een vredesakkoord is gesloten en nieuwe wetten

zijn aangenomen, want een ziekte van de ziel van de mens blijft. Daarom moet er een geestelijk, ja zelfs een religieus antwoord worden geven. Maar hier worden wij geconfronteerd met een dilemma. In de geschiedenis is er geen grotere kracht voor de liefde dan de religie, maar tegelijkertijd is er geen grotere kracht voor de haat dan de religie. Godsdienst is als vuur. Het geeft warmte maar legt ook veel in de as. Wij moeten waken over de vlam”.

Elie Wiesel zei enkele jaren geleden: “Ik ben er diep van overtuigd dat haat een besmettelijke ziekte is. Mensen die joden haten, haten ook andere mensen. Tenslotte haten zij zichzelf, omdat de haat uiteindelijk een suïcidale impuls is. Haat kent geen geografische, religieuze of etnische grenzen. Haat is haat. Vanaf 1986 organiseer ik in de hele wereld symposia over de haat, omdat wij willen weten waar het vandaan komt en wat het wezen ervan is. Van een kinderpsycholoog heb ik geleerd, dat kinderen van drie jaar al kunnen haten. Ik ben dag en nacht bezig met de vraag, hoe kinderen het weer af kunnen leren”.

Op de 60^e verjaardag van de staat Israël spreek ik de vurige wens uit, dat geestelijke leiders eindelijk (!) eens een vlammend protest zullen laten horen tegen deze catechese van haat en verguizing tegen Israël, en dat de Kerken in Europa in samenwerking met de Kerken in het Midden-Oosten multidisciplinaire programma's zullen ontwikkelen om deze weerzinwekkende haatcampagne te bestrijden. Of zijn geestelijke leiders al zo diep ingedut, dat zij niet meer beseffen waartoe een dergelijke **catechese van haat tegen het Joodse volk** in Europa heeft geleid?

Heusden, Pesach 2008

☆☆

Met het oog op de 60^e verjaardag van de staat Israël

Denkend aan Israël houd ik mijn hart vast. Wat een veilige haven voor alle Joden, waar ook ter wereld, had moeten zijn, is intussen zelf een plek geworden waar het voor Joden onveilig is. Ik gun deze staat het recht om zichzelf te verdedigen maar denk tegelijkertijd dat de beste verdediging is de Palestijnen een reëel uitzicht op een eigen staat te bieden. Want geen afscheiding is dicht genoeg om mensen, die zich in een uitzichtloze situatie bevinden en dus hun heil gaan zoeken in fanatisme, definitief buiten de deur te houden. De escalerende spiraal van geweld en tegengeweld, vanuit de overtuiging van het eigen gelijk, is contraproductief, want leidt van kwaad tot erger. Het geluk dat ik de Joodse staat wens is naar mijn bescheiden mening gelegen in een politiek die die vicieuze cirkel doorbreekt. En mijn hoop is ondanks alles gevestigd op een vredesbeweging van Joden en Palestijnen die eisen: vrede nu! Want alleen dan is er een kans op: vrede later. Wat een feest zal dat wezen!

Dick Boer

☆☆

Zestig jaar staat Israël: terug naar Theodor Herzl!

In 1903 maakte Herzl met zijn vriend en eerste biograaf Adolf Friedemann een reis door Egypte. Friedemann beschrijft hoe diep Herzl bij die gelegenheid was geraakt door het slavenbestaan van de fellachen. Toen de aankoop van de vlakte van Jisreeël besproken werd, verklaarde hij dat men de arme Arabische boeren toch niet eenvoudig van hun geboortegrond ('von der Scholle') kon verjagen. In een dagboekantekening uit datzelfde jaar lezen we:
'De ellende van de fellachen langs de weg is onbeschrijfelijk. Ik neem mij voor ook aan hen te denken als ik eenmaal de macht heb.'

In Herzls pamflet *Der Judenstaat* uit 1896 lijkt Herzl zich deze problematiek nog niet ten volle bewust te zijn. Hij heeft het daar slechts over de 'gecentraliseerde aankoop van de benodigde grond'. We lezen nog even door in *Der Judenstaat*. Herzl pleit voor een zo gedegen mogelijke grondwet voor de nieuwe staat en uit zijn voorkeur voor een democratische monarchale (!) orde die geen theocratische oprispingen en ambities toestaat. 'Zullen we op het eind een theocratie hebben? Nee! (...) En als het zo uitkomt dat er mensen van een ander geloof of een ander nationaliteit onder ons wonen, dan zullen wij ervoor zorgen dat zij een fatsoenlijke bescherming en rechtsgelijkheid hebben.' Tot zover Herzl en zijn observatie uit 1903 en zijn eisen en wensen uit 1896. Hij was zich er duidelijk van bewust dat de bekende slogan: 'een land zonder volk voor een volk zonder land', ideologie was, geen realiteit.

Wat is er van Herzls toekomstvisioen terecht gekomen? Zeker, er is land aangekocht, maar er is ook 'gewoon' land zonder compensatie onteigent en er vonden etnische zuiveringen plaats. Israël is een democratie, te midden van dictaturen, die nog steeds met het ontwikkelen van een gedegen en onmisbare grondwet, zoals Herzl bepleitte, in de weer is, een democratie en daarmee per definitie geen theocratie. Daarom - om een recent voorbeeld te noemen - vond een Israëliëse rechter de verkoop van brood en meelproducten tijdens Pesach in de publieke ruimte niet strafbaar (Zie *Trouw*, d.d. 8 april 2008). Daarmee stelde het betreffende hof zichzelf boven de Joodse wet, klaagde opperrabbin Jona Metzger. Het zou een aanval zijn op de Tora. Voor mijn besef is het een consequentie van een democratische staat waarin de scheiding van staat en godsdienst één van de uitgangspunten is.

Als ik het heb over Israël als Joodse staat, betekent dat een staat waarin de meerderheid van de bevolking Joods is, Joods in alle mogelijke schakeringen, seculier en religieus. Liever dus geen theologische funderingen van die staat.

Een democratie ontwikkelt ook per definitie een zelfreinigend vermogen (Marja van den Beld) daarbij geholpen door de traditie van de schriftelijke en de mondelinge Tora. Nu kunt je met de Tora verschillende kanten uit. Ik zou willen pleiten voor de kant die Herzl koos, die van het recht en van rechtszekerheid voor allen. Zeker, ook voor Herzl was Palestina 'ons onvergetelijke historische thuisland'. Maar zou hij zich hebben kunnen voorstellen dat zijn religieuze erfgenamen, gelukkig nog steeds in minderheid, G'd als cartograaf zouden hebben uitgeroepen die eens en voor altijd Israëls grenzen zou hebben vastgesteld? Zou dit opgeklopte nationalisme hem niet hebben tegengestaan? In dit verband, bij een democratische orde hoort voor mijn besef ook de objectieve beoefening van wetenschap als het zoeken naar feiten, naar waarheid, ook in die van de (Vaderlandse) geschiedenis. De jonge staat Israël kende een geschiedenis van bloed, zweet en tranen, geen heldengeschiedenis. Kritiek van wetenschappers als Pappe, Finkelstein, Rabkin, Morris, Segev, Leibowitz, Chomsky om er enkele te noemen, mag niet worden weggewuifd en verdacht gemaakt als afkomstig van zelfhaters, al zijn die er ongetwijfeld bij. Dat is te gemakkelijk. De Engelse filosoof John Stuart Mill (1806-1873) hield zijn lezers eens voor: 'Waarheden die niet aan een continue uitdaging worden onderworpen, houden uiteindelijk op de uitwerking van waarheid te hebben, omdat ze door overdrijving tot leugen gemaakt worden.' Een heel zinnig uitgangspunt.

Elke keer dat ik de woorden uit mijn Siddoer 'de staat Israël, het ontluikend begin van onze verlossing', uitspreek moet ik even slikken. Het klinkt bescheiden en zo is het ook bedoeld, maar het is niet bescheiden genoeg. In Israël worden terecht de slotwoorden van de haggada 'Volgend jaar Jerusalem' ook gezongen net als in de diaspora, maar met de toevoeging: 'Volgend jaar in een herbouwd Jerusalem.' Dat slaat op een herbouwde tempel en niet op een zo groot mogelijke uitbreiding van Joodse nederzettingen, lijkt mij. Afgezien van het feit of men precies die herbouw van de tempel gespitst zou moeten zijn - liever niet vind ik - houden die woorden ook in Israël de verwachting levend: de Messias moet nog komen. Er geldt een eschatologisch voorbehoud. In die zin behoort ook de staat Israël nog tot de diaspora.

Dit alles overwoog ik als aanvulling op de woorden van Marja van den Beld in haar introductie bij de feestbrief, die ik in principe onderschrijf; Israël verdient onze gelukswensen, maar niet zonder kritische kanttekeningen. Dat Israëli's zich in het verkeer in hun auto's vaak als idioten voortbewegen, luidruchtig zijn en vatbaar voor corruptie, zal wel waar zijn, het lijkt mij echter een te oppervlakkige observatie. Er is meer aan de hand. Hoe dan ook, Herzl blijft mij bezig houden. Moeten zijn dagen niet nog komen, houdt hij ons niet een nog onbereikt ideaal voor ogen ook al nemen veel gedane zaken geen keer?

Niettemin, mazzeltov, Israël!, waarbij deze heidens geïnfecteerde wens wel zijn dubbelzinnigheid behoudt. Israël, is het een wonder of toch meer lot?

René Süss
Amsterdam, april 2008

* Zie: Adolf Friedemann, *Das Leben Theodor Herzls*, Berlijn 1919. Ik maakte verder gebruik van de fraaie vertaling in het Nederlands van Sander Hendriks van *Der Judenstaat*, Amsterdam 2004.

**Wij feliciteren
Het joodse volk wereldwijd
Met het 60 jarig bestaan
van de staat Israël**

**En wij wensen
Alle inwoners van het land toe
Dat er een tijd komt waarin zij hun
Kinderen in vrede kunnen zien opgroeien.**

Platform Appèl Kerk en Israël:
Bart Gijsbertsen Hans Vermeulen
Lenny van der Linden Marja van den Beld
Bert de Goede Peter van Commenee

Advertentie NIW

